

Lekcja - podstawowa forma nauczania historii.

1. Lekcja – podstawowa forma nauczania historii, jednostka elastyczna, czasowo odmierzona, z reguły odbywana w klasie szkolnej i podporządkowana celom kształcenia struktura wykonywanych w określonych warunkach pracy, zadań i czynności nauczyciela i uczniów, mająca na celu uzyskanie przez uczniów wymaganej wiedzy i umiejętności.
2. Czynniki współtworzące lekcję historii:
 - zewnętrzne: współobecność stałej grupy uczniów i nauczyciela, czas trwania, miejsce i pora, środki dydaktyczne
 - wewnętrzne: cele i treści kształcenia, różnorodne czynności nauczyciela i uczniów w celu wykonania kolejnych zadań, postępowanie wg zasad nauczania i sprawnego działania.
3. Typy lekcji:
 - Lekcja zawierająca wszystkie ogniwa procesu nauczania;
 - Lekcja wprowadzająca nowy materiał;
 - Lekcja powtórzeniowa;
 - Lekcja kontrolna;
4. Budowa lekcji:
 - a) Ogniwo lekcji - zamknięta całość łącząca w sobie elementy poprzedni i następujący.
Lekcję tworzą poszczególne ogniwa nauczania:
 - część porządkowo-organizacyjna
 - rekapitulacja wtórna
 - ogniwo wiążące
 - opracowanie nowego materiału
 - rekapitulacja pierwotna
 - omówienie i zadanie pracy domowej
5. Konspekt (scenariusz) lekcji:
 - Przykład 1 – Geneza i przebieg wypraw krzyżowych
 - Przykład 2 – Rozbiory Polski

Zadanie:

1. Przeanalizuj PP z historii dla szkoły podstawowej, opracuj temat z dowolnego działu PP i przygotuj konspekt lekcji historii.
2. Zastanów się i wypisz w punktach jakie są zalety i wady lekcji.
3. Wykonane ćwiczenia proszę przesłać na adres m.szymczak@ih.uz.gora.pl

Temat: Geneza i przebieg wypraw krzyżowych.

I Założenia metodyczne:

Cele:

- ukazanie przyczyn krucjat oraz zapoznanie z przebiegiem i charakterem wypraw przeciwko Turkom Seldżuckim,
- kształcenie pojęć: święta wojna, krucjata, rekonkwista, kraje lewantyńskie, handel lewantyński, interdykt,
- negacja postaw antysemitycznych i nietolerancji religijnej,
- budzenie szacunku do dóbr kultury i pogardy dla jej niszczycieli.

Metody:

- wykład,
- burza mózgów,
- praca pod kierunkiem (mapa, tabele, literatura popularnonaukowa).

Środki dydaktyczne:

- mapa „Europa w dobie wypraw krzyżowych”,
- tabela „Krucjaty i wyprawy do Ziemi Świętej w XI—XII w.”,
- S. Runciman, *Dzieje wypraw krzyżowych*, Warszawa 1988, t. 1, s. 119, 129; t. 3: s. 125.

II Tok lekcji:

1. Nauczyciel wprowadza w temat nakreślając kierunki wypraw krzyżowych przeciwko:
 - a) Maurom — zajęli Płw. Iberyjski w VII w., 732 r. klęska Arabów pod Poitiers, udaremnienie ich ekspansji na Francję,
 - b) Turkom Seldżuckim — Seldżuk założył dynastię muzułmańską, która panowała w wielu krajach Bliskiego i Środkowego Wschodu od XI do XIV wieku,
 - c) Słowianom połabskim — ziemie Obodrzyców (na prawym brzegu dolnej Łaby i nad Bałtykiem).
2. Burza mózgów na temat genezy (przyczyn) wypraw krzyżowych przeciwko Turkom Seldżuckim. Analiza ich z podziałem na przyczyny polityczne, gospodarczo-społeczne i religijne:
 - a) polityczne:
 - napady Turków Seldżuckich na Bizancjum i prośba cesarza bizantyjskiego o zbrojną pomoc,
 - pozytywne osiągnięcia krucjaty hiszpańskiej,

- chęć zdobycia ziem przez młodszych potomków władców, którzy zostali pozbawieni prawa dziedziczenia tronu,
 - papież wzywając do krucjaty chciał znaleźć zajęcie dla niesfornych, wojowniczych baronów, którzy w przeciwnym razie wyładowaliby swą energię w wojnach domowych,
 - królowie popierali krucjaty, gdyż wzmacniały one władzę i autorytet królewski,
- b) gospodarczo-społeczne:
- przeludnienie wsi zachodnioeuropejskiej, głód i nieurodzaje,
 - nadzieje ludności na uzyskanie bogactw i zbawienie po wyzwoleniu Jerozolimy,
- c) religijne:
- idea rozszerzenia chrześcijaństwa na Wschód,
 - zajęcie przez Turków Ziemi Świętej, uciskanie miejscowych chrześcijan i przybywających z Europy pielgrzymów.
3. Analiza tabeli (patrz strona następna):
4. Uwagi do realizacji:
- podczas omawiania tabeli uczniowie wskazują trasy przemarszów na mapie,
 - wyjaśnienie pojęć: kraje lewantyńskie, Cesarstwo Łacińskie, interdikt, wojna święta, synod,
 - rozmowa nauczająca na podstawie fragmentów literatury popularnonaukowej: S. Runciman, *Dzieje wypraw krzyżowych*, t. 1, s. 119, 129; t. 3, s. 125,
 - omawianie można wzbogacić ilustracjami szeroko prezentowanymi w książce S. Runcimana.
5. Podsumowanie:
Które z wypraw krzyżowych należy — waszym zdaniem — zapamiętać? Uzasadnijcie swoją odpowiedź.
6. Zadanie domowe:
Osoba chętna przygotowuje referat o zakonach rycerskich powstałych w Ziemi Świętej (templariusze, joannici, krzyżacy).

KONSPEKT LEKCJI HISTORII W KLASIE VI

Temat lekcji poprzedniej: Obrady Sejmu Wielkiego

Temat lekcji bieżącej: Rozbiory Polski

Temat lekcji następnej: Księstwo Warszawskie

Cele operacyjne - po zakończonej lekcji uczeń:

- rozumie pojęcia: rozbiór, zaborca, powstanie, insurekcja
- pamięta daty: 1772, 1793, 1794, 1795 i wie jakie wydarzenia miały wówczas miejsce,
- omawia przyczyny i skutki rozbiorów
- wie kim był Tadeusz Kościuszko
- potrafi wskazać na mapie zasięg rozbiorów
- potrafi zredagować notatkę w formie tabeli
- lokalizuje w czasie i przestrzeni wydarzenia historyczne związane z tematem
- docenia bohaterską postawę Tadeusza Kościuszki,

Metody:

- Praca z mapą;
- Praca z tekstem podręcznika;
- Praca z tekstem źródłowym;
- Elementy wykładu;
- Praca z tabelą
- Pokaz (ilustracje)

Środki dydaktyczne:

- Mapa: Rozbiory Polski;
- Tekst źródłowy: Akt abdykacji Stanisława Augusta Poniatowskiego, cyt. za A. Radziwiłł, W. Roszkowski, Historia 1789-1871, Warszawa 1995, s. 128
- Podręcznik ; s. 60
- Ilustracje – T. Kościuszko, Bitwa pod Raławicami

Typ lekcji: zawierająca wszystkie ogniwa procesu nauczania

CZĘŚĆ MERYTORYCZNA	CZĘŚĆ METODYCZNA
I. Część organizacyjno – porządkowa	- nauczyciel sprawdza obecność i wpisuje temat do dziennika
II. Rekapitulacja wtórna <ol style="list-style-type: none"> 1. Wymień postacie historyczne związane z obradami Sejmu Wielkiego 2. Wskaż najważniejsze reformy polityczne, gospodarcze i oświatowe Sejmu Wielkiego 3. Oceń dokonania Sejmu Wielkiego 	- nauczyciel kieruje pytania do uczniów,
III. Nawiązanie - reakcja Rosji na dokonania Sejmu Wielkiego	- nauczyciel opowiada
IV. Opracowanie nowego materiału TEMAT: Rozbiory Polski 1. Przyczyny rozbiorów <ol style="list-style-type: none"> a) polityczne b) militarne 	- nauczyciel dyktuje temat - nauczyciel poleca sporządzić tabelę i zawrzeć w niej informacje dotyczące przyczyn rozbiorów - nauczyciel omawia przyczyny rozbiorów

<p>c) ustrojowe d) społeczno – gospodarcze</p> <p>2.Powstanie kościuszkowskie-1794r. - przysięga Kościuszki na Rynku w Krakowie - Bitwa pod Raławicami -4.IV.1794r. - wybuch powstania w Warszawie i Wilnie (przywódcy Jan Kiliński i Jakub Jasiński) - ogłoszenie Uniwersału Połanieckiego i jego najważniejsze założenia - przystąpienie Prus do wojny, oblężenie Warszawy - wybuch powstania w Wielkopolsce - bitwa pod Maciejowicami – 10.X.1794r. - upadek powstania</p> <p>3.Rozbiory Polski - Za panowania S.A. Poniatowskiego państwa sąsiednie trzykrotnie dokonywały rozbiorów</p> <p>-Na podstawie mapy w podręczniku s. 60 określcie zasięg rozbiorów</p> <p>- Na podstawie tekstu podręcznika s. 61. wymień skutki III rozbioru</p> <p>Przeczytajcie tekst źródłowy i odpowiedzcie na pytania: a) jaką decyzję podjął Stanisław August? b) W jaki sposób uzasadnia swoją decyzję?</p>	<p>- nauczyciel opowiada uzupełniając opowiadanie pokazywaniem ilustracji</p> <p>- polecenie skierowane do uczniów, Uczniowie wypełniają mapki konturowe</p> <p>- polecenie skierowane do uczniów</p> <p>- nauczyciel rozdaje uczniom teksty źródłowe i odczytuje głośno pytania</p> <p>- uczniowie odpowiadają na pytania na podstawie tekstu źródłowego</p>
<p>V. Rekapitulacja pierwotna 1.Wymień daty rozbiorów Polski 2. Jakie państwa wzięły udział w rozbiorach? 3. Wskaż na mapie jakie ziemie zajęli zaborcy. 4. Ułóż wydarzenia chronologicznie</p>	<p>- uczniowie odpowiadają na pytania</p> <p>- nauczyciel rozdaje uczniom rozsypankę z wydarzeniami i datami dot. tematu</p>
<p>Zadanie domowe Na podstawie słownika historycznego zredaguj notatkę w której wyjaśnisz pojęcie: insurekcja</p>	<p>- nauczyciel wyjaśnia sposób wykonania zadania domowego</p>

Co zrobię jeśli zabraknie mi czasu?

.....

Co zrobię gdy zostanie mi za dużo czasu?

.....